

KATEHETSKE LJETNE ŠKOLE OD PRVE IDEJE DO DESETGODIŠNJEG JUBILEJA

Tonči Trstenjak

Drugi vatikanski sabor pokrenuo je val crkvene obnove na svim područjima života naše mjesne Crkve. Tako ni kateheza nije bila mioidena. Utvrđena je činjenica da je obnoviteljski katehetski pokret kod nas započeo oko polovice šezdesetih godina organizacijom katehetskih tečajeva, organiziranjem grupa kateheta i pojačavanjem osjetljivosti za katehetsku problematiku na svim razinama crkvenih struktura.

Prvi pokoncilski organizirani skup stručnjaka koji su se pozabavili jednom katehetskom temom vjerojatno je tzv. *Liturgijski tečaj*, koji je održan na Šalati u Zagrebu, u ožujku godine 1965. Tamo su naši poznati teolozi i katehetski stručnjaci obrađivali temeljne katehetske teme, osobito odnos kateheze prema Bibliji i liturgiji. Na tom su skupu, uz ostale, bili Tomislav Šagi-Bunić, Bonaventura Duda, Valter Dermota, Ivan Pavić, Ivan Škreblin, Mijo Škvorc te dvojica biskupa: Stjepan Bauerlain iz Đakova i Alfred Pichler iz Banja Luke.

Već u srpnju sljedeće godine (1966) splitski nadbiskup Frane Franić organizira dijecezanski tečaj na temu „Pastoralna konstitucija 'Crkva u suvremenom svijetu' u našoj katehezi”. Dio predavanja na tom tečaju bio je posvećen problematici katehizacije pubertetskog razdob-

lja razvoja mladih. Bio je to u povijesti pokoncilске reforme u nas prvi pokušaj usredotočenja na jednu životnu dob čovjeka.

Za vrijeme održavanja *Svećeničkog tečaja* u siječnju 1967. godine splitski kateheta don Ivan Cvitanović posjetio je o. Miju Škvorca u njegovoj sobi na Jordanovcu u Zagrebu. Tom se prilikom poveo razgovor o potrebi okupljanja katehetskih djelatnika osobito zauzetih na području katehizacije mladeži. Predloženo je da se osnuje radna grupa kateheta na dobrovoljnoj bazi i da se organizira sastanak na kome bi katehete imali prilike iznijeti svoja iskustva i probleme i zajednički pomoći jedni druge savjetom i stručnošću. U sobu o. Škvorca pozvali su o. Stanka Weissgerbera, koji će uz don Ivu Cvitanovića biti glavni „spiritus movens” svih kasnijih katehetskih okupljanja te jedan od najneumornijih pobornika katehetske obnove na našem tlu. Od tada će o. Stanko Weissgerber uložiti sve svoje sile i veliku ustrajnost u rad na okupljanju kateheta, stvaranju katehetskog plana, usavršavanju u znanju potrebnom za katehetski rad i pisanju priručnika na temelju anketnog snimanja terena. U tom će ga poslu zateći i nenadana smrt 14. siječnja 1974. godine.

U srpnju te iste 1967. godine organiziran je na otoku Čiovu kod Splita *Radni tjedan katehe-*

ta na kome je osnovana *Interdijecezanska katehetska radna zajednica* sa zadatkom da izradi katehetski plan za mladež prelaznih godina. Nacrt tog katehetskog plana izraden je već na *Radnom sastanku* na Čiovu a odobrila ga je BKJ na svom zasjedanju 15. rujna 1967. Odobrenje nosi potpis ondašnjeg predsjednika BKJ i zagrebačkog nadbiskupa Franje Šepera. O. Stanko Weissgerber već u jesen te iste godine pristupa velikom poslu „snimanja” terena među mladeži prelaznih godina (od 13. do 19. g.) i u 68 katehetskih centara provodi do tada u našoj katehetskoj povijesti najopsežniju anketu sa ciljem da sazna njihove interese, probleme i potrebe. Na temelju dobivenih rezultata, kao i novih spoznaja, „Novi katehetski plan” korigiran je i dopunjen na tzv. *radnim tjednima kateheta* u Bolu 1968. i 1969. godine. Bili su to trodnevni sastanci najzauzetijih katehetskih radnika na kojima se stvarao *Radni program* za srednjoškolsku i studentsku omladinu na temelju kojeg će o. Stanko Weissgerber izraditi kateheze koje su bile isprobavane u 1300 (!) katehetskih centara širom domovine i kasnije tiskane kao priručnici za vjeroučenike i katehete: „*S Kristom kroz mladost*”, za VII. razred osnovne škole, i „*S vjerom u život*”, za VIII. razred. Prvi je 1971. g. tiskan u 20.000 primjeraka, a u drugom izdanju godinu dana kasnije, u 30.000 primjeraka. Drugi je priručnik 1972. godine tiskan u 30.000 primjeraka. Ti su priručnici bili i ostali konkretni rezultat prvih okupljanja kateheta naše domovine.

Radni tjedni i sav posao okupljanja kateheta zahtijevali su mnogo truda i ulaganja. U svemu su se posebno istakli: dr. Josip Ladika, koji nije štedio ni truda ni materijalnih doprinosa da bi stvari napredovale; don Ivan Cvitanović, koji je bio duša organizacije i radnih tjedana i prvih triju *katehetskih škola*; o. Tadej Vojnović, Srećko Brzić, Ante Marinov, Andrija Kopilović, s. Anastazija Trobentar OSU, i toliki drugi koje zbog prostora ne možemo spomenuti.

Godina 1970. osobito je važna za povijest *katehetskih škola*, jer je upravo te godine na katehetskom savjetovanju u Vepricu kod Makarske (21–23. rujna) predloženo da se organizira, kako to piše o. Stanko Weissgerber, „su-

sreti svećenika u kojima bi teoretičari informirali katehete o napretku i novostima katehizacije a oni praksom usavršili njihove pothvate. Na ovogodišnjem katehetskom savjetovanju u Makarskoj rodila se misao da nam je potrebna neke vrsti *Ljetna škola* za katehete. Pred tri godine je tako nešto planirala *Katehetska radna zajednica* na Čiovu.”

U svemu tome važno je da *Katehetska radna zajednica* šalje biskupima pismo datirano 12. lipnja 1969. u kome predlaže, uz ostalo, „formiranje grupe koja bi uz biskupe bila zadužena za katehizaciju u zemlji”. Tako je stvorena ideja o *Katehetskom vijeću BKJ*, koje će biti osnovano već 17. studenog 1970. godine. Prvim predsjednikom KV imenovan je nadbiskup Frane Franić a prvim tajnikom don Ivan Cvitanović. Time je obnoviteljski katehetski pokret u našoj mjesnoj Crkvi stekao legitimnost i zadobio institucionalni karakter. Bila je to potvrda ispravnosti i vrijednosti truda katehetskih entuzijasta a ujedno čvrsti temelj za solidnu i planiranu obnovu kateheze u našoj Crkvi.

POVIJEST KLJŠ

I. KLJŠ: Zadar 1971.

Stvaranjem KV BKJ omogućena je sistematska obnova kateheze u nas. Kao prvi svoj zadatak KV je poduzelo korake oko organizacije *Katehetske ljetne škole*, kako je ona bila zamišljena u Vepricu na katehetskom savjetovanju 1970. godine. Teret organizacije preuzeo je na sebe don Ivan Cvitanović u svojstvu tajnika KV. Njemu će o. Stanko Weissgerber napisati u pismu od 29. svibnja 1971: „Neka 'Ljetna škola' bude škola zbližavanja raznih stavova i raznih ljudi! Katolički, koncilski, pluralistički! a pravovjerno!” Zadar, koji je u to vrijeme bio u žiži pokoncilskih previranja i nesporazuma u našoj Crkvi, preuzeo je na sebe ulogu domaćina KLJŠ i u tom svjetlu riječi o. Stanka imaju svoju težinu.

Prva KLJŠ počela je radom 6. srpnja u 8 sati u prostorijama zadarskog sjemeništa pod motom: „Idite po svem svijetu i učinite mojim učenicima sve narode.” U uvodnoj riječi biskup

domaćin Marijan Oblak naglasio je potrebu ovakvih okupljanja jer „vjerska budućnost našeg naroda ovisi o dobro organiziranoj katehezi”. Nadbiskup Frane Franić izrazio je radost što je KV uspjelo organizirati *Školu*. On je otvorio njen rad kao predsjednik KV. Tada je govorio tajnik KV don Ivan Cvitanović odgovarajući na pitanje: Čemu KLJŠ? Među razlozima don Ivan nabraja mnoge nedostatke naše katehetske obnove zbog neorganiziranosti i zbog mnoštva „neriješenih problema među nama”. KLJŠ će biti mjesto susreta i konfrontacije, prilika za iznošenje novih ideja i stjecanje znanja.

Na zadarskoj KLJŠ nastupio je, u deset dana njena održavanja, velik broj predavača s referatima i koreferatima, koji na prvi pogled nemaju neke logičke povezanosti. Bila je to *Škola* bez jasno izrađene tematske cjeline ili zaokružene metode rada: čitali su se referati, koreferati, vodile se diskusije, demonstrirale kateheze. Prema programu izlazi da je bilo predviđeno čak 50 predavača i koreferenata. Među imenima koja su otisnuta u programu nalazimo tada naše poznate teologe, filozofe s naših crkvenih učilišta, novinare, praktičare-katehete... uglavnom sve ono što je tada u našoj Crkvi nešto značilo. Stjecala su se prva iskustva organiziranja jednog takvog katehetskog skupa, uočavale se prednosti i nedostaci. Radilo se uglavnom u plenumima s četiri točke dnevno.

Prema procjenama, kroz zadarsku KLJŠ prošlo je oko 150 sudionika, od kojih je oko 80 stalno sudjelovalo u radu. Sudionici su uglavnom bili zadovoljni radom Škole i zaželjeli da se one i dalje održavaju.

II. KLJŠ: Split 1972.

Od 4. do 13. srpnja 1972. u Splitu je održana 2. KLJŠ na temu „Katehizacija odraslih”. Prema procjenama kroničara na Školi je sudjelovalo oko 200 kateheta i katehistica; 173 je platilo upisninu. To je broj koji će do danas manje-više ostati stalan. Prema programu, na ovoj je Školi sudjelovalo 23 predavača, dakle znatno manji broj nego u Zadru. Dnevno su, kao i u Zadru, bile 4 točke: prije podne po dva

dulja predavanja a poslije podne predavanja i diskusije koje su počimale u pet a trajale do sedam sati. Sudionici su kroz anketu izrazili ocjenu Škole „veoma uspjela” u 16% i „zadovoljila” u 78%. Škola je do danas zapamćena po vrlo živim i dugim diskusijama.

Po ocjeni promatrača tema Škole je vrlo aktualna ali je bila prevelik zalogaj za predavače, među kojima u ono vrijeme još nije bilo profesionalnih kateheta, pa jedan od organizatora piše: „Budimo iskreni, priznajmo nedostatke. Nije ni čudo! Nismo donijeli pred naše slušatelje delikatnu metodiku kojom se pristupa odraslima. Izneseno je samo nešto osnovno. Katehizacija odraslih najteža je i najdelikatnija upravo po tome što pristupamo odraslom čovjeku koji ima svoj zaokruženi psihički život i mi za nj moramo imati posebnu metodiku i didaktiku. O tome nismo uspjeli zapravo ništa reći.” Zatim isti nastavlja: „Ima mnoštvo nepremostivih teškoća u spremanju ovakve Škole. Razmjerno je dosta lako doći do stručnjaka bibličiste, teologa, moraliste, psihologa, sociologa, filozofa i novinara... da sa svoga vidika osvijetli katehizaciju odraslih. No, u našoj domovini ima tako malo stručnjaka koji se bave katehetikom, a ovogodišnju su tematiku u velikom dijelu trebali spremati i obrađivati takvi stručnjaci; čak kateheta koji se bave proučavanjem katehizacije odraslih.”

Tako je, eto, već u početku KLJŠ bio prisutan problem školovanih katehetskih kadrova. Ipak, opći dojam o toj KLJŠ također je pozitivan: „Ona je vidno uspjelija nego lani” – napisao je jedan promatrač. Najpozitivniji dojam koji su sudionici ponijeli kući jest osjećaj zajedničkog bratstva svih profila kateheta koji su kroz desetak dana slušali, diskutirali, izmjenjivali iskustva, molili, odmarali se.

Od predavanja osobito je bilo zapaženo ono slovenskog psihologa dr. Antona Trstenjaka „Psihološka pozadina današnjeg čovjeka”, premda mu je zamjeren nedostatak analize karakternih osobina konkretno našeg čovjeka.

III. KLJŠ: Dubrovnik 1973.

Dubrovačka KLJŠ počela je radom 3. srpnja a završila 12. srpnja 1973. tema je bila „Si-

tuacija i katehizacija mladeži". Prema programu na toj Školi sudjelovalo je 27 predavača a metodika i dnevni raspored bio je sličan onima u Zadru i Splitu. Upisanih sudionika bilo je oko 160. Stanovalo se u dubrovačkom dječaćkom sjemeništu, raznim samostanima i po privatnim kućama a plenumi su se održavali u dvorani franjevačkog samostana na Pilama.

Tematika dubrovačke Škole bila je mnogo bliža katehetama od one lanjske o katehizaciji odraslih, jer s mladima većina kateheta dolazi u dodir i ti im dodiri svakako predstavljaju problem. To se osjetilo u dinamici samih zbivanja na Školi. Kroničar bilježi da su „predavanja većinom bila stručno dobro i ozbiljno obrađena, u većini slučajeva napisana. Dobra kvaliteta ovogodišnje Škole bila je i u tome da su predavanja počimala na vrijeme. Diskusije su bile vrlo žive a diskutanata obilje. Diskutiralo se disciplinirano i dijaloški a najoštrija je diskusija bila iza predavanja sociologa.”

Zanimljivo je primijetiti da se po prvi put osjeća potreba rada u manjim grupama, kako primjećuje jedan od suradnika Škole: „Jedan nedostatak bar relativni, jeste u tome što se na Školi prima mnogo spoznaja, sluša mnogo vrijednih predavanja a nema vremena za rad u diskusionim grupama po metodi dinamike grupe. Izgleda da tako ostaje mnogo toga neprobavljivo, neprimijenjeno na život, ostavljeno na primjenu svakom pojedincu i zato ne ulazi u život. Već smo lani htjeli stvoriti diskusione grupe, no odustali smo jer smo mislili da je potrebno stručnih vođa tih grupa, psihologa, a nemamo ih, i jer bismo broj predavanja morali radikalno smanjiti. Ove godine potreba za takvim načinom bila je još jače istaknuta.”

Što se općeg dojma tiče, organizatori misle da je ova KLJŠ bila „očito bolja od lanjske jer je obrađivala najproblematičniju temu našeg redovnog vjeronauka i time budila mnogo interesa, jer je solidno i temeljito, a cjelovitije nego prijašnjih godina, obradila svoju temu, i jer sudionici nisu u rad Škole uplitali osobne i druge nekatehetske probleme, kao što je ponešto bilo lani u Splitu, a što se u velikoj mjeri osjećalo na KLJŠ u Zadru.”

Kao što je vidljivo, organizatori su stjecali nova i korisna iskustva u pripremanju ovakvih

katehetskih skupova koja će biti presudna za budućnost. Također treba spomenuti da s ovom dubrovačkom Školom završava jedno razdoblje katehetskih okupljanja u kojima je glavnu ulogu igrala Crkva u Splitu na čelu s nadbiskupom Franom Franićem i don Ivom Cvitanovićem, kao tajnikom KV i glavnim organizatorom dosadašnjih KLJŠ. Zbog razloga koji ne spadaju u okvir ove kronike, nadbiskup Frane Franić dao je ostavku u KV BKJ zajedno sa svojim tajnikom don Ivom Cvitanovićem, pa će ubuduće splitska Crkva biti manje-više odsutna u daljnjem razdoblju organizacije i rada KLJŠ.

IV. KLJŠ: Rijeka 1974.

KLJŠ u Rijeci od 2. do 11. srpnja 1974. po mnogo čemu bila je prekretnica. *Katehetsko vijeće*, na svojoj sjednici u Zagrebu 17. prosinca 1973. izabralo je posebni *Pripremni odbor* koji je dobio za zadatak organiziranje ove Škole u Rijeci. U taj su odbor izabrani: Milan Šimunović, Josip Baričević, Stanko Weissgerber (umro već 14. siječnja 1974), Pavao Crnjac i s. Anastazija Trobentar OSU. Za tehničku pripravu Škole brinuli su dr. Franjo Jurčević i Dinko Popović, obojica iz Rijeke. Okvirna tema predložena od KV bila je „Odgoj djece u vjeri u kršćanskoj zajednici do 12 godina”.

Za predsjednika *Pripremnog odbora* izabran je Milan Šimunović koji će od sada na svim kasnijim KLJŠ imati vodeću ulogu kao organizator i idejni pokretač. Već u pripremi riječke Škole provedene su korjenite promjene, koje će se pokazati uspjelima i na kojima će KLJŠ u svojoj osnovnoj fizionomiji i načinu rada ostati do sada.

Pripremni odbor imao je više sastanaka na kojima se do u detalje razradio program i metodologija rada na Školi. Na račun brojnih predavanja uveden je rad u timovima. Osim toga, predavanja su zamišljena tako da ih obrađuje nekoliko predavača različitog stila i pogleda. Uvedeni su okrugli stolovi na kojima su sudionici mogli čuti stručnjake i praktičare različitih profila; posebni animatori vodili su timove po pravilima dinamike grupe a uvedeno je i pravilo, koje je ostalo kao načelo sve do sada, da predavači i animatori moraju aktivno sudje-

lovati u cjelokupnom radu KLJŠ. Također se na brojnim sastancima s predavačima i stručnjacima detaljno razrađivala problematika svakog predavanja tako da se izbjeglo ponavljanje, promašaji teme ili važnog momenta unutar određenog područja. Time je sama Škola dobila na ozbiljnosti i vrijednosti.

Posebno vrijedi istaći da je na toj riječkoj Školi uvedena praksa izdavanja „Biltena KLJŠ” koji bi svakodnevno donosio glavne i najvažnije informacije o radu Škole kao i nacрте predavanja ili sadržaje rada po timovima.

U okviru ove KLJŠ održan je finale tzv. Vjeronaučne olimpijade pod pokroviteljstvom uredništva *Glasa Koncila*.

Osobita je pažnja posvećena uredjenju liturgije za vrijeme Škole, za što se brinuo liturgijski odbor, koji će također uči u praksu svih kasnijih KLJŠ.

Na riječkoj KLJŠ sudjelovalo je oko 250 sudionika koji su bili smješteni na stan od Lovrana do Vežice. Plenarna predavanja održavana su u crkvi Marije Pomoćnice a 12 timova radilo je u prostorijama nadbiskupskog dvora u Rijeci.

Riječki nadbiskup Josip Pavlišić bio je osobito zauzet da se rad Škole nesmetano odvija a novi predsjednik KV BKJ đakovački biskup Ćiril Kos rekao je na završetku: „Ovo je skup karizmatika koje mi moramo slušati, razumjeti i kojih savjete moramo prihvaćati.”

Sa Škole je upućen poziv našim crkvenim učilištima o reorganizaciji katehetskog studija. Osobito treba naglasiti prisutnost mnoštva novih imena u obnoviteljskom katehetskom pokretu koja su se u Rijeci po prvi put pojavila. Tako je ova četvrta KLJŠ u Rijeci postala prekretnica koja će obilježiti cijelo jedno razdoblje obnove kateheze u nas.

Materijali ove riječke Škole izdani su u posebnom zborniku pod naslovom „Odgoj djece u vjeri u kršćanskoj zajednici”, Zagreb, KS, 1975.

V. KLJŠ: Zagreb 1975.

U „Jubilarnoj godini” 1975. umalo da se KLJŠ nije ni održala, jer KV BKJ nije se sastalo na vrijeme a nitko se od odgovornih nije pokre-

nuo. U pismu od 28. siječnja 1975. Milan Šimunović piše predsjedniku KV biskupu Ćirilu Kosu i pita ga, što je sa sljedećom KLJŠ? *Organizacioni odbor* iz Rijeke nije više imao mandat za novu Školu pa Šimunović predlaže osnivanje *Stalnog odbora KLJŠ* koji bi poštivao tradicije dosadašnjih Škola i imao prema njima obvezu, te koji bi također imao kompetencije organizirati svake godine *Katehetsku ljetnu školu*. Na svojoj sjednici od 7. travnja 1975. *Katehetsko vijeće* odobrava tu inicijativu i tako osniva *Stalni odbor* u koji su izabrani: Josip Baričević, Pavao Crnjac, s. Anastazija Trobentar OSU i Milan Šimunović, kao predsjednik.

Stalni odbor za pripremu KLJŠ odmah se dao na posao organizacije. Zbog vremenskog tjesnaca smatralo se da je najprikladnije ovogodišnju Školu organizirati u Zagrebu u prostorijama Dječaćkog sjemeništa na Šalati na temu koju je odobrilo KV „Kateheza kao permanentni odgoj kršćanske zajednice u našim prilikama”. Za pripremu te Škole u Zagrebu u *Stalnom odboru* ušli su kao pomoć organizatoru Petar Ribarić i Pero Šušnjara.

Tako je peta KLJŠ održana od 7. do 12. srpnja na Šalati u Zagrebu a pokrovitelj joj je bio zagrebački nadbiskup Franjo Kuharić. Škola je unijela opet nekoliko novosti koje će ostati kao trajne: umjesto 10 dana, kao do sada, smanjena je na 6 radnih dana u tjednu; umjesto u nekom primorskom gradu, kao što je do sada bila tradicija, održana je po prvi put daleko od mora. Na toj je Školi održano svega 11 predavanja a imala je do tada najmanju ekipu suradnika, svega desetak. Sudjelovalo je oko 200 kateheta i katehistica, održani su plodni razgovori i okrugli stolovi i napravljene korisne analize rada Škole koje će zacrtati daljnji pravac sličnih okupljanja. *Stalni odbor* dobro je shvatio svoje zadatke i oblikovao ih u pismu upućenom katehetskoj javnosti. Tako je i inicijativa KLJŠ sada konačno institucionalizirana i time zadobila stalni oblik kao posebno radno tijelo *Katehetskog vijeća BKJ*.

I na ovoj je Školi radila informativna služba oko koje je brigu vodio član *Stalnog odbora* Pavao Crnjac. Izdana su dva biltena sa bitnim

informacijama i nacrtima održanih predavanja. Materijali s te Škole izdani su također u posebnom zborniku koji je štampala KS pod naslovom „Permanentni odgoj kršćanske zajednice”, Zagreb, 1977.

1976. KLJŠ nije održana

Dana 14. listopada 1975. predsjednik KV BKJ piše Milanu Šimunoviću da je nadbiskup splitski Frane Franić predložio da se sljedeća KLJŠ održi u Splitu u okviru svečanosti tisućugodišnjice Gospe od Otoka.

U Zagrebu se 26. studenog 1975. sastalo KV. Na tom je sastanku prihvaćen prijedlog nadbiskupa Franića i odlučeno je da se šesta KLJŠ održi u Splitu od 6. do 15. srpnja 1976. na temu: „Komuniciranje poruke i iskustva vjere u suvremenoj katehezi”. Već sljedeći dan sastao se *Stalni odbor KLJŠ* u samostanu sestara uršulinki u Zagrebu, razmotrio situaciju, te razradio plan sljedeće Škole kao i sve detalje oko njene organizacije. Splitski svećenici Ivan Grubišić i Božo Bulat predloženi su da uđu u Odbor kao odgovorni organizatori u ime domaćina. Škola je zamišljena poput one u Rijeci 1974., tj. trajat će desetak dana, predavanja će se raditi timski a rad po grupama će se nastaviti. Već 16. svibnja 1976. *Glas Koncila* objavljuje detaljan program buduće Škole u Splitu s uvjetima prisustvovanja. Među suradnicima nalazilo se i ime člana Franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda, Zvezdana Linića. Nadbiskup Frane Franić koncem svibnja 1976. obavještava provincijala Provincije sv. Ćirila i Metoda da ne dopušta nastup dr. Zvezdana Linića na KLJŠ koja je predviđena u Splitu, zbog jedne njegove izjave o sakramentu pokore u „Kani”, br. 3/1976. To je izazvalo burne reakcije među članovima *Stalnog odbora KLJŠ*, koji, nakon jednog sastanka i prijašnjih konzultacija sa suradnicima, 21. lipnja 1976. odlučuju da se Škola u Splitu ne održi, jer „ocjenjuje se da uslijed novonastalih okolnosti nije moguć normalan rad ovogodišnje Škole.” O svemu je *Stalni odbor KLJŠ* detaljnije obrazložio svoju odluku u izjavi od 11. listopada 1976.

VI. KLJŠ: Rijeka 1977.

Od 5–14. srpnja 1977. u Rijeci se održala *Katehetska ljetna škola* s istim programom i na istu temu koja je bila predviđena za Split prošle godine „Komuniciranje poruke i iskustva vjere u suvremenoj katehezi”. Bilo je jedino promjene predavača, tj. timova predavača, jer su oni koji su trebali doći iz Splita otkazali.

Tu riječku Školu organizirao je isti tim i na isti način kao onu iz 1974: plenarna predavanja održavala su se u salezijanskoj crkvi Marije Pomoćnice a radne grupe su svoje sastanke održavale u četiri različite crkvene ustanove Rijeke. Prehrana je, kao i ranije, bila osigurana u restoranu „Index”.

Organizatori su se bojali posljedica slučaja oko neodržavanja splitske Škole, ali je oko 150 sudionika ipak zadovoljilo očekivanja. Ipak se osjećala odsutnost kateheta iz splitske metropole, fenomen koji će se ponavljati u svim kasnijim KLJŠ. Ovo je bila također Škola kojoj po prvi put nije prisustvovao predsjednik KV biskup Ćiril Kos: ispričao se zbog bolesti, ali je zato dobar pokrovitelj bio riječki nadbiskup Josip Pavlišić.

Ova riječka Škola je i metodološki bila različita od prijašnjih: predavanja – održana timski – bila su smještena u prva dva dana. Zatim su kroz četiri dana radili timovi vođeni ekipama predavača, koji su ujedno bili i animatori, a nakon toga su kroz dva sljedeća dana u plenumu iznošeni rezultati i iskustva iz radnih grupa. Sama pak tematika Škole bila je određena novost na našem crkvenom području, a to je vjerojatno i uvjetovalo specifičan način njene obrade.

VII. KLJŠ: Sarajevo 1978.

KLJŠ je prvi put u svojoj povijesti prešla republičke granice SR Hrvatske, da bi se od 4. do 13. srpnja održala u glavnom gradu BiH, Sarajevu. Budući da se godinu dana ranije održala u Rimu *Sinoda biskupa* na temu „Kateheza u našem vremenu s osobitim naglaskom na katehezi djece i mladeži”, za glavnu temu sarajevske KLJŠ odabran je naslov „Kateheza danas i ovdje u svjetlu Sinode '77”.

Rad Škole odvijao se u prostorijama Nadbiskupskog bogoslovnog sjemeništa u Sarajevu. Kao i na prethodnoj riječkoj Školi, pet predavanja je održano već prvih dana. Predavanja su izrađena na timski način. Zatim se radilo u radnim grupama kroz sve ostale dane Škole, a zadnji dan, nakon pročitanih priopćenja i iskustava iz radnih grupa, održan je *Okrugli stol*, najprije na temu Sinode '77 i njene primjene na naše prilike, a zatim su predavači i animatori održali *Okrugli stol* o radu i dostignućima na sarajevskoj Školi.

S obzirom na posjet, ova je Škola donekle razočarala organizatore, jer je na njoj bilo prisutno tek oko 130 kateheta i katehistica, što je u dotadašnjoj povijesti KLJŠ najmanji broj sudionika. Ipak, Škola je bila mjesto ozbiljnog rada i razmišljanja u novoj situaciji kateheze u Crkvi, tj. nakon *Sinode* posvećene katehezi, kad je kateheza stavljena u prvi plan crkvene prakse.

Za vrijeme Škole izašla su 3 broja „Biltena KLJŠ” u kojima su, kao i ranije, donošene informacije o Školi, nacrti predavanja i rada u timovima kao i opisi nekih događaja uz samu aktivnost Škole.

VIII. KLJŠ: Subotica 1979.

Stalni odbor KLJŠ odlučio se 1979. na više radikalnih zahvata. Kao prvo, za domaćina Škole izabrana je Subotica, grad lijep i velik, ali na krajnjoj periferiji zemlje. Drugo, Škola je smanjena od deset na pet radnih dana. Treće, napušten je sistem timskih predavanja zbijenih u prva dva dana i uveden sistem predavanja jednog stručnjaka. Predavanja su uglavnom smještene u prva dva dana ali se svaki dan kasnije održalo po jedno kao uvod u radni dan. Time je, dakako, ostalo nešto manje prostora za rad u timovima. Svaki pak tim vodila su po dva animtora. Tim se dijeli na dva podtima pa po jedan animator radi dva dana s jednim podtimom a druga dva dana s drugim.

KLJŠ u Subotici radila je u Biskupijskom sjemeništu „Paulinum” od 27. kolovoza do 1. rujna 1979. i imala je oko 170 upisanih sudionika. Najvećim dijelom bio je to kler subotičke biskupije. Teret organizacije podnijeli su ov-

dje vlč. Andrija Kopilović i dr. Bela Teleki. Važno je također naglasiti, da je to zadnja Škola koju je organizirao *Stalni odbor* u sastavu: Šimunović, Crnjac, Baričević, s. Anastazija Trobentar. Njima je s tom Školom istekao šestogodišnji mandat.

Subotička Škola radila je na temu „Prva ispovijed i pričest u procesu kršćanske inicijacije”. Održano je 6 temeljnih predavanja, a za vrijeme Škole radilo je 6 radnih timova; u svemu je bilo angažirano 13 stručnjaka koji su podnijeli teret vođenja Škole. Vlč. Pavao Crnjac i na ovoj je Školi vodio izdavanje „Biltena KLJŠ” na isti način kao i na prijašnjim KLJŠ.

Subotički biskup Matiša Zvekanović bio je osobito zauzet kao dobar domaćin da se rad Škole odvija u izvrsnim uvjetima. Cijelo je vrijeme Školi prisustvovao i predsjednik KV biskup Ćiril Kos.

Treba također reći da je Škola premještena iz mjeseca srpnja, kada se redovito održavala, od početka, u zadnji tjedan kolovoza i tako došla u koliziju s *Obiteljskom školom* u Zagrebu, koja se tradicionalno već desetak godina održava u to vrijeme. To je stvaralo probleme više suradnicima i jedne i druge ljetne Škole nego sudionicima. Pokušalo se stoga razmišljati o novom terminu, ali se taj pokazao do sada najboljim i ostao je i za buduće KLJŠ.

Ova je Škola bila također zapamćena po izvrsnoj atmosferi među sudionicima, po dobroj organizaciji i po velikom gostoprimstvu domaćina, što je sve pridonijelo njenom kvalitetnijem radu.

Materijali 8. KLJŠ iz Subotice izdani su u zborniku „Rast vjere i obitelj” u izdanju KV BKJ, Đakovo 1980.

IX. KLJŠ: Đakovo 1980.

Iz Subotice se KLJŠ preselila samo nešto malo niže, u Đakovo, gdje se održavala od 25. do 30. kolovoza 1980. na temu „Mjesto i uloga obitelji u našoj katehezi – Obitelj objekt i subjekt kateheze”. Domaćin Škole bio je predsjednik KV BKJ mons. Ćiril Kos. Plenarne sjednice održavale su se u velikoj apsidi đakovačke katedrale, a timovi, kojih je bilo pet, radili su u prostorijama biskupijskog sjemeništa. Tu

je također bila organizirana prehrana sudionika Škole kao i osiguran stan za oko 70 gostiju. Organizaciju Škole preuzeli su poglavari biskupijskog sjemeništa na čelu s rektorom dr. Marinom Srakićem. Na toj KLJŠ prisustvovao je do sada najveći broj sudionika: oko 260 upisanih. Najveći dio su činili svećenici i sestre iz đakovačke biskupije. Iz ankete, koja je bila provedena na kraju Škole, vidljivo je da je 48% sudionika po prvi put bilo na jednoj KLJŠ, dok je 51% sudionika đakovačke Škole sudjelovalo više puta. Tema Škole bila je glavni motiv dolaska većine sudionika (68%), ostali su imali druge motive dolaska, ali je značajno da 11% sudionika dolazi na sve KLJŠ bez obzira gdje se održavale i koji problem obrađivale.

Đakovačku KLJŠ organizirao je novi *Stalni odbor* za organizaciju KLJŠ izabran između članova KV BKJ na sjednici od 25. veljače 1980. godine: dr. Milan Šimunović, predsjednik; vlč. Andrija Kopilović, tajnik; s. Consolata Rajković, fra Šime Samac, o. Tonči Trstenjak SJ. U odboru su čak trojica stručnih kateheta (Šimunović, Samac, Trstenjak), katehetski entuzijasta koji je od samog početka prisutan u svim zbivanjima katehetske obnove u nas g. Andrija Kopilović i dugogodišnja predsjednica i organizator *Zimske katehetske škole* s. Consolata Rajković. Kod izbora novog *Stalnog odbora* KV nije željelo neke velike preokrete s obzirom na KLJŠ, već se išlo za kontinuitetom o čemu svjedoči ponovni izbor dr. Milana Šimunovića koji je i dalje ostao duša u organizaciji KLJŠ i radu *Stalnog odbora*.

Metodološki je đakovačka Škola organizirana poput one u Subotici: trajala je pet radnih dana, predavanja su imali pojedini stručnjaci uglavnom prvog dana održavanja Škole (7 predavanja) te bi svaki dan započeo također predavanjem u plenumu. Zatim se nastavljao rad u 5 radnih timova podijeljenih na podtimove. Zadnji dan, u petak poslije podne, održana je plenarna sjednica na kojoj su izrečeni rezultati rada po timovima, date bitne informacije te sve zaključeno već tradicionalnim govorima predsjednika KV, domaćina Škole i predsjednika *Stalnog odbora* koji je pokušao sintetizirati zbivanja. Za vrijeme Škole izišla su 3 broja „Biltena KLJŠ” sa već uhodanim sadržajima

jem i informacijama. Na toj je Školi bilo angažirano za predavanja i animaciju timova 11 stručnjaka.

Đakovačka KLJŠ ostat će zapamćena po najvećem broju sudionika, po izvrsnoj organizaciji i odličnom raspoloženju među sudionicima. Organizatori su uveli i jednu novost koja će se kasnije ponoviti: dali su štampati posebne oznake (bedževe) u tri boje sa simbolima Škole, da bi ih sudionici nosili na prsima i tako olakšali snalaženje samom domaćinu. Materijali s ove Škole izišli su u zborniku „Rast vjere i obitelj”, Đakovo 1980.

X. KLJŠ: Varaždin 1981.

Varaždin je godine 1981. slavio 800. godišnjicu svog prvog spomena, pa je na prijedlog *Stalnog odbora KLJŠ, Katehetsko vijeće* na svojoj sjednici od 11. ožujka 1981. odobrilo da se jubilarna deseta KLJŠ održi u gradu jubilarcu. S obzirom na crkvene prilike grada, odlučilo se da Škola radi na temu „Problem vjere mladenačke dobi – Katehizanti prije i poslije potvrde”. Pokroviteljstva Škole prihvatio se domaćin, zagrebački nadbiskup Franjo Kuharić, a organizaciju su na sebe preuzeli varaždinski kapucini, sestre uršulinke i domaći svećenici.

To je prvi put da se KLJŠ organizira u gradu koji nije biskupijsko središte i koji nema nekih velikih crkvenih ustanova. Zbog toga je trebalo mnogo požrtvornosti domaćeg *Tehničkog odbora*. Oci kapucini velikodušno su Školi dali na raspolaganje svoj samostan i dvoranu a sestre uršulinke su u okvirima svog samostana organizirale prehranu sudionika.

Deseta KLJŠ u Varaždinu održana je od 24. do 29. kolovoza 1981. a na njoj je sudjelovalo oko 250 kateheta i katehista iz cijele domovine. Novost je ove Škole u tome što su sudionici pretežno bili smješteni po privatnim stanicama i kućama samih varaždinskih vjernika a tek manji dio u samostanu sestara uršulinki i kapucinskom samostanu. Koncelebrirane mise održavane su u kapucinskoj crkvi i u crkvi uršulinki a u župnoj crkvi sv. Nikole održana je veličanstvena koncelebrirana sveta misa na kojoj je sudjelovalo oko 150 svećenika, predvodio

ju je zagrebački nadbiskup Franjo Kuharić. Njom se željelo proslaviti jubilej grada Varaždina.

Škola je trajala pet radnih dana, održano je 11 stručnih predavanja i radilo se u 5 radnih timova pod vodstvom desetak animatora. U svemu je bilo angažirano 17 stručnjaka. Kroz sve vrijeme Škole rad je pratio i predsjednik KV biskup Ćiril Kos.

Za vrijeme Škole izišla su 4 broja „Biltena KLJŠ” s iscrpnim informacijama i sažecima svih predavanja te rezultatima rada u timovima. Škola je završila radom u petak 28. kolovoza završnom diskusijom.

Treba svakako istaći da je duša izvrsne organizacije na ovoj Školi bio o. Bono Šagi, tadašnji provincijal oo. kapucina, koji nije žalio ni vrijeme ni materijalna sredstva da grad Varaždin bude dobar domaćin tolikim katehetama i katehisticama iz cijele domovine.

Zaključak

Ovaj prikaz prvih deset KLJŠ zaokruženi je pregled sve kompleksnosti zbivanja na katehetskom području u hrvatskoj Crkvi. Ne treba zaboraviti da se u katehetskom pokretu također osjećaju sve one napetosti koje su dio života Crkve u posljednje vrijeme na našem tlu. Zato mnoga od zbivanja unutar pokreta za obnovu kateheze u nas treba čitati u svjetlu cjelokupne

problematike naše Crkve.

Ovaj prikaz nipošto nije želio biti do kraja iscrpan, a niti je mogao biti u svemu jasan, budući da se mnoga pitanja i problemi vidljivi kroz ovu kroniku još uvijek nisu do kraja riješili niti razjasnili. Svi oni koji su od početka aktivno uključeni u inicijativu katehetskih okupljanja i Škola još uvijek djeluju aktivno u katehezi pa bi bilo veoma zanimljivo da nam sami ponude svoje poglede i razmišljanja o situacijama i problematici koja ovdje nije mogla, zbog metodološke ograničenosti ili autorove neupućenosti, biti do kraja iscrpno i objektivno prikazana. Treba također imati na umu da o počecima katehetske obnove koja je ovdje vremenski zahvaćena kao i o mnogim detaljima osobito prvih KLJŠ postoji vrlo malo dokumentarne građe pa je bilo teško reproducirati najvažnije trenutke nekih događaja koji su nužno morali ući u okvir ove kronike. O počecima KLJŠ najviše sam se služio materijalima iz ostavštine pokojnog o. Stanka Weissgerbera, budući da je on u svemu izravno sudjelovao i sve događaje bilježio. Zahvaljujem također uršulinki s. Anastaziji Trobentar koja mi je dala na uvid svu svoju dokumentaciju. Posebna hvala također s. Bogdani Vuković, koja je kao sudionica svih KLJŠ bilježila sve važnije trenutke na njima i tako ostavila neprocijenjiv arhivski materijal za rekonstrukciju situacije na pojedinim Školama iz perspektive sudionika.